

УДК 342.924:349.4

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.5.16>

ХАЛАДЖИ О.В.

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУДДІВ В УКРАЇНІ****ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF DISCIPLINARY LIABILITY
OF JUDGES IN UKRAINE.**

В статті досліджено систему адміністративно-правового регулювання дисциплінарної відповідальності суддів в Україні. В результаті дослідження визначено, що систему адміністративно-правових актів, якими урегульовано порядок застосування заходів дисциплінарної відповідальності щодо судді становлять: 1) Закон «Про судоустрій та правовий статус суддів», який в цілому закріплюючи правовий статус судді, виокремлює як окремий елемент його статусу дисциплінарну відповідальність судді та визначає загальні засади застосування дисциплінарної відповідальності до судді; 2) Закон України «Про Вищу раду правосуддя», який визначає комплекс повноважень Дисциплінарних палат ВРП щодо застосування заходів дисциплінарної відповідальності до суддів, а також визначає порядок дисциплінарного провадження; 3) підзаконні нормативні акти - Регламент ВРП, який систематизує етапи процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності та Положення про службу дисциплінарних інспекторів ВРП, яке регламентує діяльність дисциплінарних інспекторів щодо здійснення дисциплінарного провадження відносно судді у порядку визначеному Законом та відповідно до регламенту ВРП.

З'ясовано, що основними вадами адміністративно-правового регулювання дисциплінарної відповідальності суддів є: 1) відсутність єдності норм щодо здійснення процедури застосування дисциплінарної відповідальності щодо суддів (вони містяться в різних правових актах та в окремих положеннях, окремі з яких є неузгодженими); 2) не чітко визначені підстави для притягнення до відповідальності, тобто дій, рішень чи бездіяльності судді, які створюють склад дисциплінарного порушення; 3) потребують розширення та уточнення види дисциплінарних стягнень, які можуть бути застосовані до судді в залежності від виду дисциплінарного проступку; 4) відсутні критерії оцінки обґрунтованості щодо застосування того чи іншого дисциплінарного стягнення; 5) потребує належного урегулювання процедури публічного оприлюднення порядку здійснення та результатів дисциплінарних проваджень.

З метою удосконалення адміністративно-правового регулювання дисциплінарної відповідальності щодо суддів доведено необхідність: 1) прийняття окремого Закону України «Про Дисциплінарний статут суддів» в якому слід систематизувати матеріальні та процедурні норми, які регламентують дисциплінарну відповідальність суддів, а також визначити підстави та порядок застосування заходів заохочення до суддів; 2) розробки та прийняття Положення про Дисциплінарні палати ВРП, в якому мають бути прописані права та обов'язки її членів, підстави та процедури відводу та самовідводу, процедури прийняття ними рішень стосовно притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, підстави та порядок оскарження їх рішень та відсторонення від виконання службових обов'язків; 3) внесення змін до Закону «Про судоустрій та статус судді» щодо: закріплення порядку застосування всіх видів дисциплінарних стягнень до судді; уточнення видів дисциплінарних

стягнень та підстав для їх застосування; визначення кола обмежень для судді, які передбачають застосування такого дисциплінарного стягнення як попередження.

Ключові слова: *дисциплінарна відповідальність суддів, адміністративно-правове регулювання дисциплінарної відповідальності суддів, вади законодавства, напрямки удосконалення.*

The article examines the system of administrative and legal regulation of disciplinary liability of judges in Ukraine. As a result of the study, it was determined that the system of administrative and legal acts regulating the procedure for applying disciplinary liability measures to judges consists of: 1) The Law "On the Judiciary and Legal Status of Judges", which, in general, establishes the legal status of a judge, singles out the disciplinary liability of a judge as a separate element of his status and determines the general principles of applying disciplinary liability to a judge; 2) The Law of Ukraine "On the High Council of Justice", which determines the complex of powers of the Disciplinary Chambers of the Supreme Court of Justice regarding the application of disciplinary liability measures to judges, and also determines the procedure for disciplinary proceedings; 3) subordinate regulations - the Regulations of the Supreme Court of Justice, which systematizes the stages of the procedure for bringing a judge to disciplinary liability and the Regulations on the Service of Disciplinary Inspectors of the Supreme Court of Justice, which regulates the activities of disciplinary inspectors in conducting disciplinary proceedings against a judge in accordance with the procedure established by the Law and in accordance with the Regulations of the Supreme Court of Justice.

It was found that the main shortcomings of the administrative and legal regulation of the disciplinary liability of judges are: 1) the lack of unity of norms regarding the implementation of the procedure for applying disciplinary liability to judges (they are contained in various legal acts and in separate provisions, some of which are inconsistent); 2) the grounds for bringing a judge to liability are not clearly defined, i.e. the actions, decisions or inaction of a judge that constitute a disciplinary violation; 3) the types of disciplinary sanctions that can be applied to a judge depending on the type of disciplinary offense need to be expanded and clarified; 4) there are no criteria for assessing the validity of applying a particular disciplinary sanction; 5) the procedure for publicly publishing the procedure for implementing and results of disciplinary proceedings needs to be properly regulated.

In order to improve the administrative and legal regulation of disciplinary liability for judges, the need has been proven to be: 1) the adoption of a separate Law of Ukraine "On the Disciplinary Statute of Judges", which should systematize the substantive and procedural norms that regulate the disciplinary liability of judges, as well as determine the grounds and procedure for applying incentive measures to judges; 2) development and adoption of the Regulation on the Disciplinary Chambers of the Supreme Judicial Council, which should stipulate the rights and obligations of its members, the grounds and procedures for recusal and self-recusal, the procedures for their decision-making regarding bringing judges to disciplinary liability, the grounds and procedure for appealing their decisions and suspension from the performance of official duties; 3) amendments to the Law "On the Judicial System and the Status of Judges" regarding: establishing the procedure for applying all types of disciplinary sanctions to a judge; clarifying the types of disciplinary sanctions and the grounds for their application; determining the range of restrictions for a judge that provide for the application of such a disciplinary sanction as a warning.

Key words: *disciplinary liability of judges, administrative and legal regulation of disciplinary liability of judges, shortcomings of the legislation, areas for improvement.*

Вступ. Починаючи з 2016 року з моменту запровадження судової реформи були започатковані нові стандарти судочинства, які передбачають незалежність судової влади, професійний конкурсний відбір на посаду судді осіб які мають достатній стаж правничої діяльності, в тому числі поза судовою системою, відкритість судового процесу, змагальність сторін судового процесу, обґрунтованість рішень суддів та ін. Означені реформи торкнулись і такої болючої теми

для суспільства як відповідальність суддів за порушення норм та правил судового процесу та етично-моральних норм в процесі судового розгляду справ, а також за порушення доброчесності. І ключові проблемні питання у цій сфері стосуються дисциплінарної відповідальності суддів, їх актуальність зумовлена необхідністю унормування процедури застосування заходів відповідальності в межах одного нормативно-правового акту (систематизації норм про дисциплінарну відповідальність), уточнення підстав для притягнення до відповідальності, законності та об'єктивності процедури дисциплінарного розслідування, ефективності дисциплінарних санкцій, обґрунтованості їх застосування, публічного оприлюднення процедури та результатів дисциплінарних проваджень.

Вказані проблемні питання об'єктивізують необхідність використання наукових підходів до їх вирішення, проведення експертної оцінки існуючого порядку застосування заходів дисциплінарної відповідальності до судді та виокремлення науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення правових засад застосування заходів дисциплінарної відповідальності та процедури їх застосування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Правовим та процедурним питанням дисциплінарної відповідальності суддів присвятили свою увагу такі вчені як: В. Авер'янов, В. Бевзенко, Р. Голуботовський, Е. Демський, С. Ківалов, Т. Коломоєць, В. Колпаков, О. Кузьменко, Р. Мельник, О. Миколенко, Р. Миронюк, О. Пасенюк, Д. Приймаченко, О. Рябченко, А. Селіванов, С. Стеценко, В. Тимошук, М. Цуркан та інші. Окремі пропозиції щодо удосконалення правових засад застосування заходів дисциплінарної відповідальності та процедури їх застосування були запропоновані дослідниками цієї сфери, зокрема у роботах таких авторів, як: Подкопаєва С. В. «Дисциплінарна відповідальність суддів» (2003 рік) [1], Шевченко А. В. «Дисциплінарна відповідальність суддів України» (2003 рік) [2], Виноградової Л. Є. «Юридична відповідальність суддів загальних судів України» (2004 рік) [3], Овчаренко О. М. «Юридична відповідальність суддів: питання теорії і практики» (2018 рік) [4], Паришкура В. В. «Юридична відповідальність суддів в Україні та країнах Європейського Союзу: порівняльно-правовий аналіз» (2017 рік) [5], Бондарчук Р. А. «Адміністративно-правове регулювання процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності» (2021 рік) [6].

Ними було досліджено різні аспекти проблематики дисциплінарної відповідальності суддів, в той же час основний вектор уваги був спрямований на з'ясування підстав такої відповідальності та окремих проблемних питань процедури її застосування. В меншій мірі була приділена увага системній проблемі - якості нормативно-правового регулювання дисциплінарної відповідальності суддів, як основи дослідження даної проблематики.

Завданнями, які потребують вирішення в межах предмету дослідження даної статті є: з'ясування системи нормативно-правових актів, які регулюють дисциплінарну відповідальність суддів, виокремлення її вад та обґрунтування пропозиції спрямованих на її удосконалення.

Результати дослідження. Нижче на виконання завдань дослідження в межах цієї статті доцільно визначити стан правового регулювання дисциплінарної відповідальності суддів та запропонувати окремі пропозиції щодо удосконалення діючих правових норм в цій сфері. Аналіз даної системи доцільно здійснювати з урахуванням градації нормативно-правових актів за їх юридичною силою.

До нормативно-правових актів, якими визначено загально-державні концепції (програми) реалізації політики щодо здійснення судочинства слід віднести Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, затверджену Указом Президента України від 11.06.2021 №231/2021, в якій визначено основні напрями та пріоритети подальшого удосконалення законодавства України про судоустрій, статус суддів та судочинство у взаємозв'язку та взаємодії із іншими інститутами правосуддя для практичного утвердження принципу верховенства права, ефективного і справедливого судочинства, зміцнення функціональних основ організації судової влади відповідно до стандартів захисту прав людини та цінностей, визначених Конституцією України та міжнародно-правовими зобов'язаннями України [7]. Одним із основних проблем визначених Стратегією є неефективні механізми притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, а до ключових напрямків та заходів вирішення даної проблеми віднесено: визначення з урахуванням європейських стандартів та кращих міжнародних практик вимог щодо змісту та обсягу розкриття інформації, отриманої чи створеної під час здійснення процедур дисциплінарного провадження, при оприлюдненні рішень дисциплінарних органів; забезпечення сталості, єдності та послідовності дисциплінарної практики; удосконалення норм щодо дисциплінарної відповідальності за умисне або внаслідок недбалості істотне порушення

норм процесуального права під час здійснення правосуддя; запровадження більш чіткого визначення підстав дисциплінарної відповідальності за порушення правил суддівської етики; посилення вимог щодо дисциплінарної відповідальності судді й ухвалення чітких правил, стандартів і процедур розгляду скарг на неналежну поведінку суддів та прийняття рішень за результатами розгляду цих скарг; оновлення Кодексу суддівської етики, забезпечення єдиної практики його застосування; удосконалення процедур дисциплінарного провадження та притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності; встановлення вимоги щодо вирішення питання про тимчасове відсторонення судді від адміністративної посади одночасно із вирішенням питання про тимчасове відсторонення його від здійснення правосуддя; удосконалення процедурних гарантій участі судді у дисциплінарному провадженні, включно із забезпеченням його конфіденційності, справедливого розгляду дисциплінарної справи, пропорційності застосування дисциплінарних стягнень та можливостей оскарження рішення дисциплінарного органу [7].

Гарантії законності застосування заходів дисциплінарної відповідальності стосовно судді визначені в статті 126 Конституції України в якій закріплено, що «суддю не може бути притягнуто до відповідальності за ухвалене ним судове рішення, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку, а також те, що підставами для звільнення судді є порушення суддею вимог щодо несумісності та вчинення істотного дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування обов'язками, що є несумісним зі статусом судді або виявило його невідповідність займаній посаді» [8].

На законодавчому рівні питання дисциплінарної відповідальності суддів урегульовані низкою Законів. Зокрема, Законом «Про судоустрій та правовий статус суддів» в розділі VI «Дисциплінарна відповідальність судді» визначено: 1) підстави дисциплінарної відповідальності суддів у ст. 106; 2) особливості звернення з дисциплінарною скаргою щодо судді у ст. 107, які полягають у визначені суб'єкта подання скарги на діяльність судді, форми та змісту дисциплінарної скарги; 3) орган, який здійснює дисциплінарне провадження щодо судді у ст. 108, відповідно до якої дисциплінарне провадження щодо судді здійснюють дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя у порядку, визначеному Законом України «Про Вищу раду правосуддя», з урахуванням вимог цього Закону; 4) перелік дисциплінарних стягнень стосовно судді та особливості їх застосування у ст. 109, до яких віднесено: попередження; догану - з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом одного місяця; сувору догану - з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом трьох місяців; подання про тимчасове (від одного до шести місяців) відсторонення від здійснення правосуддя - з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді та обов'язковим направленням судді до Національної школи суддів України для проходження курсу підвищення кваліфікації, визначеного органом, що здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів, та подальшим кваліфікаційним оцінюванням для підтвердження здатності судді здійснювати правосуддя у відповідному суді; подання про переведення судді до суду нижчого рівня; подання про звільнення судді з посади; 5) особливості погашення дисциплінарного стягнення, у порядку визначеному у ст. 110; 6) право позасудового оскарження рішення у дисциплінарній справі стосовно судді у ст. 111, відповідно до якого суддя може оскаржити рішення про притягнення його до дисциплінарної відповідальності з підстав та у межах спеціального порядку, що врегульовується положеннями Закону України «Про Вищу раду правосуддя» [9].

Наступним законодавчим актом, який визначає правові засади дисциплінарної відповідальності судді є Закон України «Про Вищу раду правосуддя», який в ст. 3 визначає, що одним із повноважень Вищої ради правосуддя (далі – ВРП) є забезпечення здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді, а главою 4 Розділу 2 регулюється порядок здійснення дисциплінарного провадження щодо судді Дисциплінарними палатами ВРП, який включає: «попередню перевірку дисциплінарної скарги, вивчення матеріалів для встановлення ознак вчинення суддею дисциплінарного проступку, ухвалення рішення про залишення без розгляду та повернення дисциплінарної скарги, відмову у відкритті дисциплінарної справи або відкриття дисциплінарної справи; підготовку дисциплінарної справи до розгляду, розгляд дисциплінарної справи та ухвалення рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді або про відмову в притягненні судді до дисциплінарної відповідальності; розгляд скарги на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді або про відмову в притягненні судді до дисциплінарної відповідальності» [10]. Главою 5 Розділу 2 цього Закону урегульовано порядок розгляду скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді. Главами 6-9 Розділу 2 цього Закону урегульовано порядок забезпечення виконання окремих видів

дисциплінарних стягнень щодо суддів, а саме: звільнення судді з посади; тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя; переведення суддів.

На підзаконному рівні питання дисциплінарної відповідальності суддів урегульовані низкою правових актів, серед яких можна виокремити наступні:

Регламент Вищої ради правосуддя, який затверджений Рішенням ВРП від 24.01.2017 року № 52/0/15-17, яким в главі 13 «Дисциплінарне провадження щодо судді» визначено алгоритми діяльності Дисциплінарних палат ВРП щодо здійснення процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, яка включає: «а) попередню перевірку дисциплінарної скарги, вивчення матеріалів для встановлення ознак вчинення суддею дисциплінарного проступку, ухвалення рішення про залишення без розгляду та повернення дисциплінарної скарги, відмову у відкритті дисциплінарної справи або відкриття дисциплінарної справи; б) підготовку дисциплінарної справи до розгляду, розгляд дисциплінарної справи та ухвалення рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді або про відмову у притягненні судді до дисциплінарної відповідальності; в) розгляд скарги на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді або про відмову у притягненні судді до дисциплінарної відповідальності» [11].

Положення про службу дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя, яке затверджено Рішенням ВРП від 19 грудня 2024 року № 3713/0/15-24 [12], яким в Розділі 2 «Особливої частини» урегульовано порядок розгляду дисциплінарної скарги, тобто діяльність дисциплінарних інспекторів щодо здійснення дисциплінарного провадження відносно судді у порядку визначеному Законом та відповідно до регламенту ВРП.

Висновки. Здійснивши аналіз нормативно-правових актів, якими урегульовано порядок застосування заходів дисциплінарної відповідальності щодо судді визначено, що їх систему становлять: 1) Закон «Про судоустрій та правовий статус суддів», який в цілому закріплюючи правовий статус судді, виокремлює як окремий елемент його статусу дисциплінарну відповідальність судді та визначає загальні засади застосування дисциплінарної відповідальності до судді; 2) Закон України «Про Вищу раду правосуддя», який визначає комплекс повноважень Дисциплінарних палат ВРП щодо застосування заходів дисциплінарної відповідальності до суддів, а також визначає порядок дисциплінарного провадження; 3) підзаконні нормативні акти - Регламент ВРП, який систематизує етапи процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності та Положення про службу дисциплінарних інспекторів ВРП, яке регламентує діяльність дисциплінарних інспекторів щодо здійснення дисциплінарного провадження відносно судді у порядку визначеному Законом та відповідно до регламенту ВРП.

З'ясовано, що основними вадами адміністративно-правового регулювання дисциплінарної відповідальності щодо суддів є: 1) відсутність єдності норм щодо здійснення процедури застосування дисциплінарної відповідальності щодо суддів (вони містяться в різних правових актах та в окремих положеннях і є неузгодженими); 2) потребує уточнення підстав для притягнення до відповідальності, тобто дій, рішень чи бездіяльності судді, які створюють дисциплінарне порушення; 3) потребує розширення та уточнення видів дисциплінарних стягнень, які можуть бути застосовані до судді в залежності від виду дисциплінарного проступку; 4) відсутні критерії оцінки обґрунтованості щодо застосування того чи іншого дисциплінарного стягнення; 5) потребує належного урегулювання процедура публічного оприлюднення процедури та результатів дисциплінарних проваджень.

З метою удосконалення адміністративно-правового регулювання дисциплінарної відповідальності щодо суддів доведено необхідність:

1. Прийняття окремого Закону України «Про Дисциплінарний статут суддів» в якому слід урегулювати такі положення: 1) види дисциплінарних порушень суддів; 2) види дисциплінарних стягнень, які можуть бути застосовані до судді з зазначенням виду порушення, за яке його може бути застосовано; 3) принципи дисциплінарного провадження; 4) стадії, етапи дисциплінарного провадження та процедурні дії в їх межах; 5) порядок застосування (виконання) дисциплінарних стягнень; 6) види заходів заохочення, які можуть бути застосовані до суддів; 7) порядок застосування заходів заохочення в діяльності суддів.

2. Потребує розроблення Положення про Дисциплінарні палати ВРП, в якому мають бути прописані права та обов'язки її членів, підстави та процедури відводу та самовідводу, процедури прийняття ними рішень стосовно притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, підстави та порядок оскарження їх рішень та відсторонення від виконання службових обов'язків.

3. Внести зміни до Закону «Про судоустрій та статус судді» щодо: 1) визначення порядку застосування таких видів дисциплінарних стягнень до судді як: попередження, догани та суворой

догани, оскільки порядок застосування інших більш обмежувальних заходів дисциплінарного стягнення урегульовано в Законах, зокрема: переведення судді; звільнення судді з посади; тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя; 2) уточнення видів дисциплінарних стягнень, які можуть бути застосовані до судді, а саме - попередження, догана, сувора догана, тимчасове відсторонення від здійснення правосуддя, переведення судді до суду нижчого рівня, звільнення судді з посади з зазначенням повного переліку обмежень, які передбачають ці стягнення. Натомість термін «подання» про застосування дисциплінарного стягнення доцільно виключити з Закону, адже подання про застосування стягнення не є його видом, а є лише стадією процедури його застосування; 3) визначення кола обмежень для судді, які передбачають застосування такого дисциплінарного стягнення як попередження; 4) передбачити можливість участі громадськості в процедурі дисциплінарного провадження щодо судді в тому числі засобом онлайн доступу та трансляції цієї процедури в обмеженому форматі доступу.

В підсумку слід зауважити, що це лише частина пропозиції, урахування яких може удосконалити систему правових та організаційних засобів процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності в Україні та приведе національне законодавство у відповідність до міжнародних стандартів судочинства та судового захисту прав і свобод особи та має стати частиною правової політики держави, спрямованої на захист конституційних прав громадян та гарантії дотримання принципу недоторканості судді.

Список використаних джерел:

1. Подкопаев С. В. Дисциплінарна відповідальність суддів : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 185 с.
2. Виноградова Л. Є. Юридична відповідальність суддів загальних судів України : дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2004. 187 с.
3. Овчаренко О. М. Юридична відповідальність суддів: питання теорії і практики : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.10. Одеса, 2018. 526 с.
4. Шевченко А. В. Дисциплінарна відповідальність суддів України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 19 с.
5. Паришкура В. В. Юридична відповідальність суддів в Україні та країнах Європейського Союзу: порівняльно-правовий аналіз. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура». Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2017. 270 с.
6. Бондарчук Р.А. Адміністративно-правове регулювання процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності. *Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук* зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2021. 206 с.
7. Про затвердження Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки : Указ Президента України від 11.06.2021 № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text>.
8. Конституція України від 28 червня 1996 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
9. Про судоустрій та правовий статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
10. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 7-8. Ст. 50.
11. Про затвердження Регламенту Вищої ради правосуддя: Рішенням Вищої ради правосуддя від 24.01.2017 року № 52/0/15-17. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr52_910-17#Text.
12. Про затвердження Положення про службу дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя: Рішенням Вищої ради правосуддя від 19 грудня 2024 року № 3713/0/15-24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3713910-24#Text>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.09.2025

Дата публікації: 25.09.2025